

Hulsdonck, Jacob van

(ANTWERPEN 1582 - IDEM 1647).

Bracht zijn jeugd waarschijnlijk in Middelburg door en leerde daar wellicht bij Ambrosius Bosschaert I. In 1608 werd hij als meester ingeschreven in het gilde te Antwerpen, waar hij gevestigd bleef. Stillevenschilder.

Lit.: BERGSTRÖM 1956, blz. 80. / M.L. Hairs, *Les peintres flamands de fleurs au XVIIe siècle*, Parijs/Brussel, 1955, blz. 130. / E. Greindl, *Les peintres flamands de nature morte au XVIIe siècle*, Brussel, 1956, blz. 31 e.v., 175 e.v.

78 Tulpen in een aardewerk vaas

Inv.nr. 166-1946

Paneel, 55 x 41 cm.; twee verticale planken

Toest.: goed, wel veel verspreide retouches (u.v.)

Verso: lat langs naad; zgn. 'Antwerpse handjes' ingebrand; monogram ingeponst, een S door een T (of anker?); etiket '*Ambr. Bosschaert, ca. 1585 Antwerpen, later in Holland*'; fragment van gedrukt etiket van een tent.cat.

Herk. en lit.: zie ook beneden. / KNUTTTEL ed. 1933, nr. 50, Suppl. 1945, nr. 181. / DE WIT, blz. 21.

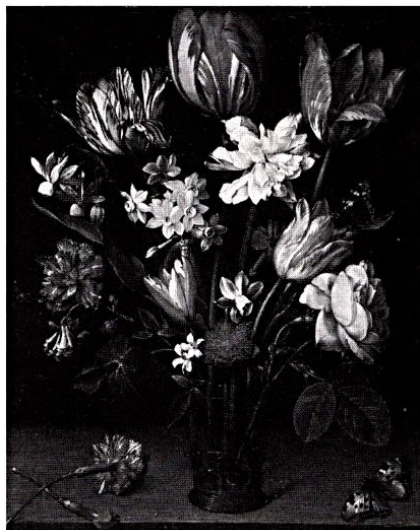

Repentirs in de omtrekslijnen van alle tulpen (w.l.). Zal identiek zijn met een aanwinst uit 1928 *'Bloemstilleven (tulpen) ca. 1610'* (zonder toeschrijving vermeld in VERSLAG 1928, blz. 10). Werd blijkens het etiket (verso) vroeger aan Ambr. Bosschaert toegeschreven. Heet (voor 't eerst) een werk van Jacob de Gheyn (1565-1629) bij Knuttel, ed. 1933. Is sindsdien in de museumcatalogi steeds een werk van deze meester genoemd.

De Gheyns bloemstukken zijn echter anders van karakter: de bloemkelken staan bij hem nooit ver uit elkaar, zoals op ons stuk, maar vormen één kleurige massa.¹ Het nadrukkelijk plastische modelé van ons stuk deed mij aan het werk van Van Hulsdonck denken, die vooral door zijn manden of schalen vruchten in horizontaal formaat bekend is. Daarop bleken dezelfde leer-achtige bladeren voor te komen als rechts op ons stilleven.² Nader onderzoek wijst uit dat het stuk inderdaad van deze meester moet zijn. Dezelfde anjer, op dezelfde wijze als 'sluitstuk' links onder gebruikt, komt voor op een aantal voluit gemerkte fruitstukken van zijn hand.³ Die anjer net zo, met bovendien, net als op ons stuk, een bloem in de knop kruiselings er onder komt eveneens herhaaldelijk voor (afb. 78A).⁴ Een vaas met bloemen komt ook voor naast zo'n fruitmand.⁵ Tenslotte werd onlangs een ander 'zuiver' bloemstuk van de meester bekend (afb. 78B). Daarop duikt opnieuw het motief op van de over een bloemknop gekruiste anjer links onder, komt rechts midden dezelfde vlinder voor, en rechts boven dezelfde tulp met open 'luikje' die op ons stuk rechts midden te zien is. De bloemen in de vaas (ditmaal met o.a. rozen aan de tulpen toegevoegd) staan even wijd uiteen, zodat er (als op ons stuk) tussendoor ruim zicht is op de achtergrond (afb. 78B).⁶ Het feit dat Hulsdonck ons stuk schilderde, verklaart ook het Antwerpse 'handelsmerk' achterop (verso).

Afb. 78A J. van Hulsdonck, paneel, 30 x 39,5 cm., gem.
Kunsth. R. Koetsier, Londen, 1967

Afb. 78B J. van Hulsdonck, koper, 42 x 34 cm.,
gem. Kunsth. R. Green, Londen, 1968